
Zápis ze zasedání Studijní komise AS UK ze dne 22. listopadu 2021

Přítomní:

Prof. JUDr. Radim Boháč, Ph.D. (PF), Doc. Mgr. Cyril Brom, Ph.D. (MFF), Prof. RNDr. Jan Černý, Ph.D. (PřF), Bc. Martin Čihák (FF), PhDr. David Greger, Ph.D. (PedF), Doc. PaedDr. Vanda Hájková, Ph.D. (PedF), Mgr. et Mgr. David Hurný (PřF), Prof. MUDr. David Kachlík, Ph.D. (2.LF), MUDr. Anna Malečková (LFP), Veronika Viktoria Matraszek (3. LF), MUDr. Anna Olšerová (2. LF), Kamila Otrubová (1. LF), JUDr. Michal Říha (PF), Mgr. Eliška Ullrichová (FSV), Mgr. Eliška Voříšková (FaF), Mgr. Anna Yaghobová (MFF), Mgr. Marta Harasimowicz (FF), Mgr. Jakub Horký (PF), PaedDr. Eva Marádová, CSc. (PedF), Kamila Řehořová (PřF)

Hosté:

prof. PaedDr. Radka Wildová, CSc. (prorektorka UK), doc. RNDr. Markéta Lopatková, Ph.D. (MFF), Mgr. Vojtěch Tomášek (OKVA),

Program:

1. Zahájení
2. Souměřitelnost povinností v doktorských programech
3. Integrace studijních programů na UK
4. Novela Akreditačního řádu UK
5. Různé

1 – Zahájení

JUDr. Michal Říha, předseda Studijní komise AS UK, přivítal všechny přítomné. Následně je seznámil s návrhem programu, ke kterému nikdo neměl výhrady.

2 – Souměřitelnost povinností v doktorských programech

Doc. Lopatková se ujala představení této problematiky a podkladového materiálu, který byl rozeslán členům Studijní komise AS UK – Jde o podkladový materiál k diskusi o tom, jaké by měly být požadavky na studenty doktorského studia. V šetření mezi doktorskými studenty i v hodnoceních UK a jejich studijních programů je nám neustále vyčítáno, že máme studium velmi fragmentované a že máme nízkou efektivitu doktorského studia. To je způsobeno zejména příliš dlouhou dobou studia a příliš nízkou úspěšností studia. Naším cílem je zachovat a posilovat kvalitu a zároveň zvyšovat efektivitu doktorského studia. Chceme si vybírat kvalitní studenty, dávat jim lepší zázemí a odpovídající finanční podporu. Prvním krokem bylo zhodnocení stávajících akreditací, z nichž vypsali jednotlivé požadavky na doktorandy. Ty jsou rozřazeny dle oborů do 10 skupin. Chtějí standardizovat požadavky na školící pracoviště a na školitele, ale to je na další práci. Nyní se zpracovávají standardy, které bychom měli klást na naše doktorandy.

JUDr. Říha – Myslí si, že je důležité se podívat i napříč fakultami, zda jsou kladeny obdobné požadavky na studenty, aby nedocházelo k situacím, kdy si student vybírá fakultu, kde studovat jím požadovaný program, podle množství požadavků kladených na doktoranda. Má však otázku, jaký je další postup? Bude se to korigovat i pro stávající studenty nebo se budou výstupy aplikovat jen na nově nastupující studenty?

Doc. Lopatková – Materiál slouží jen k otevření diskuze. Byl představen Radě pro vnitřní hodnocení, jež se rozhodla vytvořit interní pracovní skupinu, která ve spolupráci s koordinačními radami či jejich pracovními skupinami bude tvořit ucelené metodické doporučení. Bude se jednat o dlouhodobý proces.

Prof. Wildová – Chce dodat, že spolupráce s RVH je velmi důležitá. Prezentace materiálu na RVH byla velmi oceněna, protože se na sjednocení standardů její členové chtějí podílet. Berou si to jako jeden ze svých úkolů.

Prof. Boháč – Máme zde nastavený rámcový individuální studijní plán, který je brán jako minimální, a výsledný individuální plán má o něco vyšší požadavky. Jaké tedy nastavíme standardy – pro minimální, nebo pro průměrné požadavky? Osobně jej trápí, že některé programy jsou akreditované jako prezenční a kombinované. Není si však jistý, jaký je v tom nyní v praxi rozdíl v požadavcích na studenty, a jaký bude trend do budoucna. Budeme preferovat spíše prezenční formu doktorského studia? Požadavky kladené na studenty těchto dvou forem jsou velmi rozdílné.

Prof. Wildová – Máme zde dvě formy studia, ale předpokládá, že standard bude stejný, přestože výkon studijních povinností má jinou podobu. Pořád by však měl mít student stejný standard a ve výsledku stejný profil, jen se jedná o jiné cesty k němu.

Doc. Lopatková – Nemůžeme standardy vytvořit stylem odškrtnutí požadavků a posuzovat studenta jen podle toho, zda splnil námi stanovené formality. Vždy je to oborová rada, která je zodpovědná za kvalitu studia, a je třeba studenty a studijní obory hodnotit individuálně. Ano, povinnosti jsou plněny rozdílně napříč formami studia a napříč obory, ale musí být navzájem souměřitelné.

Mgr. Hurný – Velmi vítá tuto diskusi. Bude dobré se podívat nejen na minimum kladené na studenty, ale zároveň máme i příležitost podívat se na maximum. Často slýchává argument, že je v pořádku, že studenti studují 7-8 let, protože se jejich povinnosti nedají stihnout za kratší dobu. Nechce, aby se někde snižovala kvalita, ale měli bychom studentům jít vstříc a dávat jim najevo, že dokončit studium ve standardní akreditované době je zvládnutelné. Měli bychom také myslet na avizovanou reformu doktorského studia.

Doc. Lopatková – K předpokládané reformě: tu vítáme a chceme ji, takže na ni myslíme. Budeme se snažit přizpůsobit doktorské studium tomu, aby bylo ve standardní době studia skutečně zvládnutelné. Doktorské studium vzniklo historicky z „vědecké přípravy“, a mnoho oborových rad si stále neuvědomilo, že doktorandi mají být studenty a ne asistenty. Teprve v nedávné době se debata na toto téma rozvinula a požadavky na doktorandy se tak postupně přeměňují. Bohužel to jde ale pomalu.

Prof. Wildová – Mgr. Hurný má pravdu, že programy musí být připraveny tak, aby byly ve standardní době studia zvládnutelné a mělo by mít jasně stanovená pravidla.

Doc. Brom – Jsou obory, kde má smysl, aby doktorand studoval na poloviční úvazek, protože chceme, aby student dělal na půl úvazku jinde, což je například příklad informatiky. Někdy tedy není délka studia způsobená tím, že se studenti studiu nevěnují naplno, ale zároveň se nejedná o model, kdy by student dělal na plný úvazek jinde a studiu se věnoval jen po večerech. Možná bychom mohli zvážit zakotvení i tohoto půleného modelu.

Doc. Lopatková – K studentům pracujícím na poloviční úvazek: dle výsledků z oborových rad mají právě tito studenti nejmenší pravděpodobnost úspěšného zakončení studia.

Prof. Kachlík – Bude se to týkat také toho, že máme pro dva totožné předměty dva obory a tím pádem i dvě oborové rady na různých fakultách? Můžeme do budoucna tyto obory spojit?

Doc. Lopatková – Již dnes tento dotaz padl. Řada akademiků pokládá spojování za problematické, ale je potřeba alespoň ze začátku zajistit překryvy napříč těmito oborovými radami, aby se zajistily stejné požadavky a podmínky pro studenty. To je úplné minimum, ale pak je to na oborových radách, zda se shodnou či neshodnou.

Prof. Wildová – Integrace studijních programů je na samostatnou diskusi, ale integrace lékařských studijních programů je opravdu problém. Dávali jsme akreditace na 5 let tam, kde jsme viděli potenciál v tom, aby se tyto programy spojily. To bylo politické rozhodnutí. Lékařské fakulty se spolu snaží maximálně spolupracovat, ale nevidí přínos v tom, abychom je integrovali do jednoho doktorského studijního programu. O tomhle je potřeba hodně přemýšlet a o každou fakultu je toto velmi těžké rozhodnutí. Integraci by volila tam, kde to má smysl kde to má nějakou přidanou hodnotu. Rozhodně by nespojovala jen proto, že máme mnoho fakult a některé obory jsou zde proto duplicitní.

Návrh usnesení:

Studijní komise AS UK vzala na vědomí informaci o souměřitelnosti povinností v doktorských programech.

Schváleno tichým souhlasem

3 – Integrace studijních programů na UK

Prof. Wildová se ujala slova k tomuto bodu. Úvodem seznámila Studijní komisi AS UK o činnosti RVH, která v poslední době schválila tři akreditační vlny. Tímto by chtěla poděkovat studentům, kteří jsou v RVH aktivní. Jejich vhlad do problematiky je velmi přínosný a je za jejich připomínky vděčná. Nyní je nově akreditováno okolo 650 akreditovaných programů. Snažili se je schvalovat tak, aby nebyly duplicitní, ale i přes to máme několik studijních programů napříč UK duplicitních. Snažili se vnitřní integraci, aby na jednotlivých fakultách nebyly programy duplicitní, a aby byly sjednoceny. O integraci se snažili i u doktorského studia, ale tam se jedná o individuální programy.

Druhou část činnosti RVH tvoří hodnocení studijních programů. Pro UK není důležité jen to, co učíme, ale i to, jak to učíme. Hodnocení bude nejspíše probíhat na dvou úrovních, kdy jedna z nich bude z přímých reakcí studentů. Tam, kde se nám bude jevit, že máme problémy, tak tam bude probíhat individuální vhlad do problematiky a budeme se snažit zhodnotit problémy detailně, nejen na škále jedna až pět. Je velmi ráda, že máme koordinační radu, která s hodnocením pomáhá, a díky níž nepadá zátěž s hodnocením na akademiky.

Stran distančního vzdělávání proběhlo rozsáhlé dotazníkové šetření. Výsledky probrali s akademickou obcí, aby zpětná vazba byla co nejvíce přínosná.

K práci RVH patří i úprava předpisů a vnitřních procesů. RVH má nyní 30 osob a vlastní přiděl rozpočtu z Principů na odměny pro externisty, koordinátory na fakultách i pro členy RVH, jež jsou rozdělovány dle množství vykonané práce a provedených hodnocení.

JUDr. Říha otevřel diskusi k problematice RVH, do níž se však nikdo nepřihlásil, a tak vrátil slovo paní prorektorce.

Prof. Wildová – Některé programy byly akreditované jen na 5 let, pokud se jim zdály vhodné pro vzájemnou integraci. Pokud se jedná o integraci v rámci fakulty, tak jde o daleko jednodušší proces, ale při integraci napříč UK, tak je to problém. Vymyslely tři modely, které by nám usnadnily integraci pregraduálních studijních programů. Prvním modelem je „celková integrace“, kdy původní studijní programy zaniknou a vznikne studijní program nový. Jedna z fakult tak o tento studijní program přijde. Ano, povede to nejspíše k zániku některých kateder, ale povede to ke zvýšení celkové kvality studia na UK. Další z možností, jak nebýt takto striktní, je model č. 2: „fakultní studijní plány“. Ten budou realizovat dvě fakulty, které budou mít pro jeden studijní program dva studijní plány, které budou mít společnou část. Může se pak lišit v rámci specializace, ale základ bude totožný.

Prof. Kachlík – Základní rozdíl spočívá v tom, že u některých studijních programů, zejména bakalářských, nelze mít specializovaný profil absolventa, jelikož se specializuje až v navazujícím studiu. Proto šly tou cestou, že bude specializace realizována pomocí PVP, nikoliv pomocí specializovaných studijních plánů. Díky tomu mohou mít dvě fakulty stejný základ, ale zároveň se budou od sebe odlišovat možnostmi volitelných předmětů.

Prof. Wildová – Naším cílem je zvýšit kvalitu, nejen snížit počty studijních programů. Chceme vybrat do společných studijních plánů ty nejlepší části studia. Bude to jednodušší i z hlediska personálního zajištění. V praxi to nebude tak komplikované, avšak je komplikované to nastavit v rámci vnitřních předpisů.

Třetí model pak pracuje s integrací formou personálních a předmětových vazeb. Půjde o dva oddělené studijní programy, kteří se však budou vzájemně podporovat pomocí sdílení předmětů, vyučujících a celkově dobré praxe. Tento model je nyní nejschůdnější, protože není potřeba komplikovaných úprav vnitřních předpisů. Budeme se snažit samozřejmě integrovat co nejvíce, ale musíme se to udělat citlivě.

Vojtěch Tomášek doplnil, že dělat evidence based strategy na univerzitě se 17 fakultami je velká výzva. V materiálu je klíčový rozdíl mezi variantami ten, že první dva modely skutečně vytvářejí mezifakultní studium. To nám přináší mnoho výzev i ze systémové hlediska – evidence studia, zápisy ke studiu, bilaterální dohody apod. Varianta č. 3 je tak nyní daleko jednodušší k aplikovatelnosti, ale nepřináší nám kýžený efekt v tom, že se sníží počty studijních programů. Umožňuje nám však obsahové propojení.

Prof. Černý – Vítá všechny možnosti integračních procesů. Zajímá jej, zda se již při přípravě scénářů myslí i na konkrétní situace. Velký problém jsou lékařské fakulty, které si dlouhodobě stěžují na teoretické přednášky, u nichž je dlouhodobě nedostatek kvalitních pedagogů. Zvažovalo se, že by integrace mohla zahrnovat sdílení těchto lektorů? Ještě by jej zajímalo, zda se myslí na širší rámec meziuniverzitních studijních programů, a to nejen v rámci 4EU+, ale i pro některé malé obory v rámci ČR s MUNI, ÚPOL a dalšími.

Prof. Wildová – Zde je otázka, co je naším cílem. Jestli si přejeme sdílet pedagogy, aby se šetřily síly pro praktickou výuku, tak to samozřejmě možné je. Ale to není o společné akreditaci. Vůbec by ale neviděla problém v tom, aby se některé části výuky realizovali napříč fakultami pomocí technických prostředků pro distanční výuku. Pro to však není potřeba nová akreditace.

Prof. Černý – Myslel to tak, aby existovala pro studenty LF možnost vzít si na jiné fakultě jiné, odpovídající předměty. Jednalo by se o soft model, nikoliv o plnou akreditaci.

Prof. Wildová – To je velmi podobné představenému modelu č. 3 a Vámi zmiňované řešení již nyní částečně funguje. My uznáváme studentům předměty, které absolvovali v zahraničí, a proto nevidí problém v tom, proč bychom to nemohli dělat v rámci UK. Věřící tomu, že se toto do budoucna rozvine ještě více.

Mgr. Ullrichová – Ráda by se doptala na specifika varianty č. 2 a 3, protože jí není moc jasný ten společný základ a propojení.

Prof. Wildová – Ano, u varianty č. 3 také zvažujeme mít společné části plánu, ale přesné detaily budou individuálně dojednány s fakultami.

Mgr. Ullrichová – Zmínila to proto, že se i u třetí varianty zmiňuje společný základ. Linie toho, kde se společný základ nachází a kde ne, je velmi tenká, a tak se hranice mezi těmito dvěma varianty může stírat.

Mgr. Tomášek – Rozumí připomínce, ale zde je hlavní rozdíl v akreditaci, zda je společná či oddělená. Pokud chceme volnou prostupnost programů, tak zde máme situace, kdy sice není cílem tyto programy spojovat, ale zároveň je potřeba tu prostupnost nějak nastavit. Pak si pro to ale musíme nastavit jistá pravidla, ale to je pak na fakultách, jak si tuto výměnu sladí. Mohou si navzájem půjčit nějaké lektory či si zorganizovat společný předmět. Od varianty 2 se to liší tím, že tam je akreditované jádro, zatímco ve variantě 3 je ta výměna volnější.

Dr. Greger – Souhlasí, že naším společným cílem je zvýšení kvality studia. Snížení počtu studijních oborů je jen administrativní krok, který však nemusí znamenat zlepšení. Zajímá jej ještě finanční aspekt: zatím pochopil, že se toto bude řešit na základě mezifakultních dohod. U modelu 1 či 2, kdy se na programu podílejí dvě fakulty: čí studenti to vlastně budou? Nemyslí si, že je dobré, aby to bylo ponecháno čistě na fakultách. Má za to, že i pro toto bychom

měli nastavit jistý rámec, aby nebyla každá dohoda naprosto jiná. U modelu 3 to je ještě větší administrativní problém. Integraci vítá, ale je potřeba na to myslet zejména u akreditace v návaznosti na předchozí či navazující studium na téže fakultě, abychom nechtěli integrovat jen na základě názvu.

Aby to shrnul: jak to bude řešeno věcně, personálně, administrativně a finančně? Či to budou studenti a za kým půjdou finance?

Prof. Wildová – Nejde jim o formální integraci, a proto nejde plošně spustit model 1. Velmi intenzivně promýšlí veškeré konsekvence, a proto celý tento proces tak dlouho trvá. Snaží se všemu dát obsahový rámec a promyslet veškeré zde zmíněné detaily, aby se nikdo necítil ve výsledku zkrácen.

Mgr. Tomášek – Způsob financování je také klíčový, ale ten také řešíme. To však není zcela nová problematika, budeme se finance snažit spravedlivě dělit, ale to můžeme řešit až poté, co stanoví rámec a množství prostupnosti.

Prof. Wildová – Nyní musíme každý model promyslet už od přijímacího řízení, přes samotné studium, skládání zkoušek apod. Chceme, aby bylo vše transparentní a promyšlené do co největšího detailu. Bylo těžké vymyslet samotné modely, nyní musíme detailně probrat jejich realizovatelnost.

Dr. Greger – Některé modely budou velmi komplikované, protože dle zobrazených dat budeme integrovat dokonce tři studijní programy na třech studijních programech.

Prof. Wildová – Naprosto rozumím obavám. Počítají s tím, že nyní zachovají všechny tři programy, protože každá fakulta má svá specifika, ale zároveň tam již nyní sjednocujeme společný rámec.

Prof. Černý – Rád by závěrem poděkoval a podpořil ambice k integraci. Nebylo by jedním z řešení to, že s nabídkou integrace přijde sama RVH? Pokud to necháme čistě na fakultách, tak tam může být velký zádrhel. RVH může být takto proaktivní, a zároveň to těm fakultám nemusí vnucovat. Díky jejímu pohledu zvenčí však má naprosto unikátní postavení nezávislého pozorujícího.

Prof. Wildová – Nad tímto řešením také přemýšleli, děkuje však za podnět. RVH se však ujme jen moderační funkce, aby bylo možné dojít k co nejoptimálnějším dohodám.

Návrh usnesení:

Studijní komise AS UK vzala na vědomí informaci o integraci studijních programů na UK.

Schváleno tichým souhlasem

4 – Novela Akreditačního řádu UK

JUDr. Říha stručně představil novelu, která jde dnes na komisi jen pro informaci. Tento materiál se bude projednávat až na lednovém plénu.

Prof. Wildová – Materiál je nyní zaslán k nahlédnutí. RVH a fakulty již podaly své připomínky, nyní jej má k projednání RKR.

Mgr. Tomášek – Klíčové informace jsou popsány v předkládací zprávě a nové změny jsou vidět v revizích. Nově je zakotven institut studijních plánů, jež jsou zahrnuty ve studijních programech. Studijní plány bude možné schvalovat a případně i „vypínat“ daleko jednodušeji. Jsou zakotveny i změny ve fázích schvalování akreditace. Detaily změn budou jednotlivě projednávány v lednu.

JUDr. Říha poděkoval za představení změn. Požádal členy komise, aby své případné žádosti o změny v textu předpisu zaslali co nejdříve, aby je bylo možné zapracovat do předkládaného materiálu, aby poté nebylo nutné předkládat pozměňovací návrhy.

Návrh usnesení:

Studijní komise AS UK vzala na vědomí informaci novele Akreditačního řádu UK.

Schváleno tichým souhlasem

5 – Různé

JUDr. Říha informoval, že výhledově bude svoláno společné zasedání s Ekonomickou komisí AS UK k problematice doktorandských studií, o něž žádá doc. Brom, nicméně konkrétní termín stále nebyl stanoven.

Do debaty v bodu Různé se již nikdo nepřihlásil, takže se JUDr. Michal Říha, předseda Studijní komise AS UK, se všemi připojenými rozloučil a popřál jim krásný zbytek roku.

Zapsala: Amáta Vohradská, tajemnice AS UK

Za správnost: JUDr. Michal Říha, předseda Studijní komise AS UK